

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

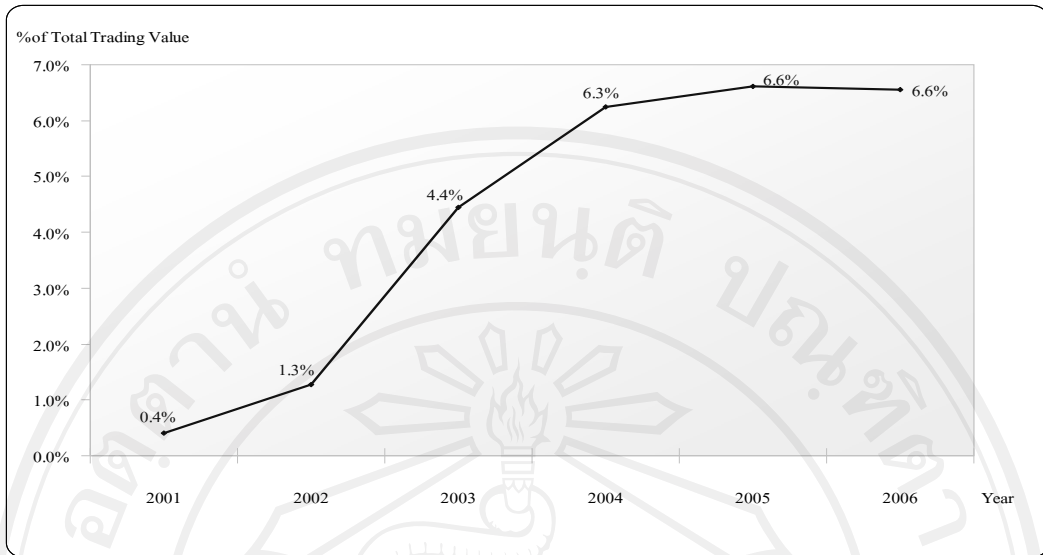
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นสถาบันการเงินที่มีบทบาทสำคัญแห่งหนึ่ง ที่ทางภาครัฐได้ให้ความสนใจอย่างจริงจัง โดยมีการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติตั้งแต่ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2510 -2514) เป็นต้นมา และสามารถจัดตั้งตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอย่างเป็นทางการและเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์ครั้งแรกในวันที่ 30 เมษายน 2518 ภายใต้พระราชบัญญัติตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2517 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการซื้อขายหลักทรัพย์แห่งเดียวในราชอาณาจักร เพื่อส่งเสริมการออมทรัพย์และสนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของธุรกิจและอุตสาหกรรมในประเทศ ให้ความคุ้มครองผลประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่มีความเกี่ยวข้องในตลาด จัดการควบคุมซื้อขายหลักทรัพย์ให้มีความเป็นระเบียบ มีสภาพคล่องและมีความยุติธรรม จนกระทั่งปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ดำเนินงานภายใต้พระราชบัญญัติฉบับใหม่คือพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ.2535

หากนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเปิดทำการซื้อขายหลักทรัพย์ครั้งแรกจนถึงวันที่ 30 พฤษภาคม 2534 วิธีการซื้อขายหลักทรัพย์ที่ใช้ในระยะแรกคือการซื้อขายแบบเคาะกระดาน ซึ่งกระทำในห้องค้าของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเมื่อผู้ลงทุนต้องการซื้อขายหลักทรัพย์ จะต้องสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ผ่านตัวแทนหรือ โบรกเกอร์ เมื่อโบรกเกอร์ได้รับคำสั่งก็จะแจ้งมายังเจ้าหน้าที่ของโบรกเกอร์ ซึ่งถูกส่งมาปฏิบัติงานในห้องค้าหลักทรัพย์ประมาณบริษัทละ 20 คน แต่ละบริษัทจะมีโต๊ะปฏิบัติการบริษัทละ 1 ชุด ซึ่งจะมีเครื่องมือในการรับสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เป็นต้น เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งว่ามีคำสั่งเข้ามา ก็จะไปจดแจ้งราคาและจำนวนหลักทรัพย์บนกระดาน เพื่อรอให้ผู้ที่ต้องการซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในราคาและปริมาณที่ซื้อขายกันได้มาตกลงซื้อขายหลักทรัพย์นั้นๆ โดยเจ้าหน้าที่ของโบรกเกอร์ต้องคอยดูที่กระดานว่าหลักทรัพย์ที่ตนได้จดแจ้งไว้นั้น มีผู้ต้องการตกลงซื้อขายด้วยหรือไม่ วิธีการเรียกผู้ซื้อหรือผู้ขายไปตกลงเจรจาซื้อขายกันจะใช้วิธีเอาปากกาเคาะที่กระดานของหลักทรัพย์นั้นๆ เพื่อเป็นการส่งสัญญาณเรียกผู้ซื้อและผู้ขายที่ได้จดแจ้งราคาไว้ มาทำ

การตกลงซื้อขายกัน เมื่อตกลงได้แล้ว เจ้าหน้าที่บริษัทสมาชิกที่เป็นผู้ขายจะต้องบันทึกรายการซื้อขายไว้ในแบบบันทึกการขายหลักทรัพย์นั้นๆ และให้ทั้งเจ้าหน้าที่ผู้ซื้อและผู้ขายลงลายมือชื่อกำกับไว้ด้วย ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวที่หน้ากระดานของหลักทรัพย์นั้นๆ ซึ่งถ้าเป็นหลักทรัพย์ที่มีคนต้องการซื้อหรือขายมาก ก็จะก่อให้เกิดความไม่สะดวกอย่างยิ่ง โดยเฉพาะเมื่อจำนวนหลักทรัพย์มีเพิ่มมากขึ้นและผู้ลงทุนสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์เข้ามาในจำนวนมากๆ ภายในระยะเวลาที่จำกัด ก็อาจทำให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการซื้อขายหลักทรัพย์ของผู้ลงทุนไม่ทัน ทำให้เสียโอกาสและยังอาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นมาได้

จนกระทั่งมีการนำเทคโนโลยีทางด้านอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการประมวลผลข้อมูลและส่งถ่ายข้อมูลไปยังจุดต่างๆ ที่อยู่ห่างไกลออกไป ปัจจุบันการซื้อขายหลักทรัพย์จึงสามารถทำได้ 2 ทาง ทางแรกคือผ่านเจ้าหน้าที่การตลาดของบริษัทหลักทรัพย์ที่ทำหน้าที่เป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์แทนผู้ลงทุนซึ่งปัจจุบันมีอยู่ 41 บริษัท โดยนักลงทุนต้องติดต่อกับเจ้าหน้าที่การตลาดให้ส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ ซึ่งอาจเป็นการสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ด้วยตนเองที่ห้องค้าหลักทรัพย์หรือการสั่งซื้อหรือขายผ่านทางโทรศัพท์ โดยเมื่อเจ้าหน้าที่การตลาดได้รับคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์จากผู้ลงทุนแล้ว ก็จะทำการส่งข้อมูลนั้นผ่านระบบคอมพิวเตอร์ของบริษัทสมาชิกมายังระบบคอมพิวเตอร์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งระบบคอมพิวเตอร์จะทำการจับคู่ราคาซื้อขายหลักทรัพย์ของผู้ลงทุนตามหลักการ แล้วแจ้งคำยืนยันกลับไปทางคอมพิวเตอร์ของบริษัทสมาชิก เพื่อแจ้งให้ผู้ลงทุนทราบ กับอีกทางหนึ่งซึ่งเราจะทำการศึกษาคือนักลงทุนจะเป็นผู้ส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ด้วยตนเองโดยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต

การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยนั้นยังถือว่าเป็นยุคเริ่มต้นและกำลังพัฒนา โดยเริ่มเปิดให้บริการนี้ครั้งแรกเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2544 โดยบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทหลักทรัพย์รายแรก ที่ให้บริการด้านนี้ โดยใช้ชื่อว่า “POEMS” (Phillips Online Electronic Mart System) ผ่าน ทางเว็บไซต์คือ www.poems.co.th หรือ www.philip.co.th จนปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมี บริษัทสมาชิกที่เปิดให้บริการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต 33 บริษัท แต่เมื่อเทียบกับต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศแรกที่นำระบบการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตมาใช้อย่างจริงจัง โดยมีผู้ให้บริการหลักๆ ที่ได้รับการยอมรับจากลูกค้าทั่วโลก เช่น Charles Schwab(www.schwab.com) ฯลฯ หรือประเทศที่อยู่ในแถบเอเชียด้วยกันเช่น ญี่ปุ่น ฮองกง ไต้หวัน หรือเกาหลี ที่เปิดให้บริการนี้มานานเกือบ 20 ปีแล้ว มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเมื่อเทียบกับมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์รวมทั้งตลาดในประเทศไทยยังมีสัดส่วนน้อยกว่ามาก

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

รูปที่ 1 มูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตเทียบกับมูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์รวม

แต่อย่างไรก็ดีการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตกำลังจะเข้ามามีบทบาทสำคัญในอนาคต เพราะเมื่อย้อนไปดูเมื่อปี พ.ศ. 2544 จะพบว่ามูลค่าการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบนี้ไม่ถึง 1% แต่ในปี พ.ศ.2549 มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นเป็น 6-7% และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ซึ่งเหตุผลสำคัญที่ทำให้มูลค่าการซื้อขายเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเวลานั้น เพราะความสะดวกและรวดเร็วของอินเทอร์เน็ต ทำให้นักลงทุนสามารถส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ได้เองทุกที่ตลอดเวลาตลอด 24 ชั่วโมง ซึ่งเมื่อเทียบกับระบบที่ต้องให้เจ้าหน้าที่การตลาดซื้อขายหลักทรัพย์ให้ นั้น นักลงทุนต้องรอให้ถึงเวลาทำการของแต่ละบริษัทหลักทรัพย์เสียก่อน จึงสามารถส่งคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ได้ และในช่วงเวลาที่มีปริมาณการซื้อขายมาก เจ้าหน้าที่การตลาดอาจไม่มีเวลารับคำสั่งซื้อขายหลักทรัพย์ได้ทันที จึงทำให้นักลงทุนต้องเสียเวลานานกว่าในช่วงตลาดที่เป็นปกติและอาจทำให้เสียโอกาสในการซื้อขายหลักทรัพย์นั้นๆ ได้ นอกจากนี้มาตรการเปิดเสรีค่าคอมมิชชั่นของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 โดยค่าธรรมเนียมการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตได้ลดลงตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2550 โดยคิดค่าธรรมเนียมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 0.15 ของจำนวนเงินที่ซื้อขาย และจะมีการปรับเปลี่ยนนโยบายค่าธรรมเนียมขั้นต่ำไปสู่การเปิดเสรีค่าธรรมเนียมในอีก 5 ปีข้างหน้า ซึ่งทำให้นักลงทุนที่ซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตนั้นประหยัดค่าใช้จ่ายได้มากกว่าเมื่อเทียบกับการซื้อขายผ่านเจ้าหน้าที่การตลาดที่คิดค่าธรรมเนียมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 0.25 ในปัจจุบัน

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของนักลงทุนทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่ ว่ามีปัจจัยอะไรเป็นตัวกำหนดในการตัดสินใจซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต และปัจจัยต่างๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจที่จะศึกษาในเรื่องนี้เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ในมิติด้านต่างๆ ตลอดจนองค์กรธุรกิจในธุรกิจหลักทรัพย์สามารถที่จะนำข้อมูลจากการศึกษาไปพัฒนาบริการด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันนำไปสู่โอกาสในการพัฒนาตลาดทุนของประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศและพร้อมที่จะเป็นศูนย์กลางทางการเงินของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของนักลงทุนทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1.3.1) ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของนักลงทุนทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่

1.3.2) สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจของบริษัทหลักทรัพย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักลงทุน

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

1.4.1) คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีผลให้พฤติกรรมในการเลือกซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของนักลงทุนแตกต่างกัน

1.4.2) คุณลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน จะมีผลกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตของนักลงทุนแตกต่างกัน

1.5 ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ได้จำกัดขอบเขตของการศึกษาเฉพาะนักลงทุนทั่วไปที่เปิดบัญชีประเภท อินเทอร์เน็ตกับบริษัทหลักทรัพย์ในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 10 บริษัท รวมทั้งสิ้นจำนวน 280 ตัวอย่าง ดังนี้

- 1) บริษัทหลักทรัพย์ กิมเอ็ง(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
- 2) บริษัทหลักทรัพย์ แอ๊ดคินซัน จำกัด (มหาชน)
- 3) บริษัทหลักทรัพย์ เกียรตินาคิน จำกัด
- 4) บริษัทหลักทรัพย์ ทรินิตี้ จำกัด
- 5) บริษัทหลักทรัพย์ เคทีบี จำกัด
- 6) บริษัทหลักทรัพย์ ธนชาติ จำกัด (มหาชน)
- 7) บริษัทหลักทรัพย์ ชิกโก้ จำกัด (มหาชน)
- 8) บริษัทหลักทรัพย์ ไทยพาณิชย์ จำกัด
- 9) บริษัทหลักทรัพย์ เคจีไอ(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
- 10) บริษัทหลักทรัพย์ นครหลวงไทย จำกัด

1.6 นิยามศัพท์

1.6.1 การซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet Trading) หมายถึง การเข้าไปทำการซื้อขายหลักทรัพย์กลุ่มต่างๆ ที่จดทะเบียนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยผ่านระบบอินเทอร์เน็ต โดยรูปแบบการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet Trading) ตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) เป็นการซื้อขายหลักทรัพย์ผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีการต่อเชื่อมผ่านระบบเครือข่าย Internet (Public Network) และผ่านผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ต (Internet Service Provider (ISP)) ที่ให้บริการเป็นการทั่วไป (Public Service)
- 2) Broker Front-Office และ Order Management ต้องแยกฟังก์ชันพร้อมทั้งบันทึกการทำงานสำหรับตรวจสอบ
- 3) ไม่ใช่วิธีการที่ตลาดหลักทรัพย์พิจารณาว่าเข้าข่ายเป็น Terminal Emulator
- 4) มีระบบรักษาความปลอดภัยที่มีมาตรฐาน
- 5) มีการคัดกรองคำสั่งซื้อขายที่ไม่เหมาะสมตามที่ตลาดหลักทรัพย์กำหนด

1.6.2 หลักทรัพย์ (Securities) หมายถึง หลักทรัพย์ที่ออกโดยบริษัทมหาชน จำกัด ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และตลาดหลักทรัพย์ใหม่ หรือที่เรียกว่า บริษัทจดทะเบียน ปัจจุบันมีหลักทรัพย์จดทะเบียน ที่เป็นตราสารเพื่อการลงทุนหรือสินค้าให้ผู้ลงทุนสามารถเลือกลงทุนได้หลายประเภท ได้แก่

- หุ้นสามัญ (Common Stocks)
- หุ้นบุริมสิทธิ (Preferred Stocks)
- หุ้นกู้ (Debentures)
- หุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible Debentures)
- หน่วยลงทุน (Unit Trusts)
- ใบสำคัญแสดงสิทธิในการจองซื้อหุ้นสามัญ (Warrants)
- ออปชั่น (Options)
- ใบแสดงสิทธิในผลประโยชน์ที่เกิดจากหลักทรัพย์อ้างอิงไทย หรือ NVDR (Non/Voting Depository Receipts)